

Bruselj, 14. junij 2024
(OR. en)

10817/24

**Medinstitucionalna zadeva:
2008/0140(CNS)**

**ANTIDISCRIM 95
FREMP 291
GENDER 114
JAI 968
MI 583
SOC 435**

POROČILO

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	Svet
Št. predh. dok.:	10476/24
Št. dok. Kom.:	11531/08 - COM(2008) 426 final
Zadeva:	Direktiva o izvajanju načela enakega obravnavanja (člen 19) – <i>poročilo o napredku</i>

I. UVOD

Komisija je 2. julija 2008 Svetu in Evropskemu parlamentu predložila predlog direktive Sveta, s katero naj bi zaščito pred diskriminacijo na podlagi vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti razširili še na druga področja poleg zaposlovanja. S predlagano horizontalno direktivo o enakem obravnavanju naj bi dopolnili veljavno zakonodajo Unije¹ na tem področju in prepovedali omenjene vrste diskriminacije na naslednjih področjih: socialna zaščita, vključno s socialno varnostjo in zdravstvenim varstvom, izobraževanje ter dostop do blaga in storitev, tudi stanovanj.

---

¹ Predvsem direktive Sveta 79/7/EGS, 2000/43/ES, 2000/78/ES in 2004/113/ES.

Po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe 1. decembra 2009 pa predlog ureja člen 19 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) (posebni zakonodajni postopek), kar pomeni, da je po *odobritvi* Evropskega parlamenta potrebno soglasje v Svetu.

Evropski parlament je mnenje sprejel 2. aprila 2009² po posvetovalnem postopku. Svet bo moral Evropski parlament zaprositi za odobritev končnega besedila.

Čeprav se o predlogu razpravlja že skoraj šestnajst let in je dosje skoraj vsako predsedstvo uvrstilo na dnevni red Sveta, do zdaj še ni bilo mogoče doseči dogovora. Zadnje poročilo o napredku³ je bilo Svetu EPSCO predloženo 12. junija 2023.

Čeprav velika večina delegacij že dolgo podpira direktivo ter potrjuje dejstvo, da je njen cilj dopolniti obstoječi pravni okvir s horizontalnim pristopom, v katerem so obravnavani vsi štirje razlogi za diskriminacijo, so nekatere druge izrazile pomisleke in zahtevale pojasnila glede domnevnega pomanjkanja pravne varnosti, razdelitve pristojnosti in skladnosti z načelom subsidiarnosti ter učinka predloga, zlasti v smislu morebitnih finančnih posledic.

V vseh teh letih so bile uvedene pomembne spremembe besedila, da bi se odpravili izraženi pomisleki, med drugim s pojasnitvijo pravnih obveznosti glede vsebine in delitve pristojnosti ter z znatno omejitvijo možnih finančnih posledic osnutka direktive.

Komisija podpira iskanje kompromisa, a na tej stopnji ohranja preučitveni pridržek glede kakršnih koli sprememb njenega prvotnega predloga.

---

² Glej dok. A6-0149/2009. Sedanji Parlament je za poročevalko imenoval Alice Kuhnke (SE/Zeleni/Evropska svobodna zveza).

³ 9043/23. V Svetu je potekala tudi orientacijska razprava o predlogu (glej dok. 9544/23).

II. DELO SVETA V ČASU BELGIJSKEGA PREDSEDOVANJA

Med belgijskim predsedovanjem je bilo opravljeno intenzivno delo v zvezi s predlogom, da bi dosegli soglasje. Delovna skupina za socialna vprašanja je o predlogu razpravljala na treh sejah⁴, trikrat v okviru Coreperja⁵ in tudi na ravni Sveta. Predsedstvo je predstavilo štiri sklope redakcijskih predlogov, da bi odpravili vse nerešene pomisleke, ki so jih izrazile delegacije, zlasti v zvezi s pravno varnostjo, spoštovanjem načela subsidiarnosti in morebitnimi finančnimi posledicami prihodnje direktive⁶.

Predsedstvo je te pomisleke obravnavalo na naslednji način:

1. Besedilo je bilo preoblikovano, da bi se pojasnil obseg obveznosti držav članic glede *razumne prilagoditve* invalidnim osebam (člen 4 in uvodne izjave 19a do 20d), ki naj bi se razlikovale od obveznosti zagotavljanja dostopnosti, ki je bila predhodno črtana.
2. Natančneje so bile določene *pristojnosti* držav članic *na področju izobraževanja*, tudi v zvezi z določanjem pristojbin in starostnih omejitev (člen 3(2)(d) in uvodna izjava 17 g).
3. Besedilo je bilo dodatno pojasnjeno s sklicevanjem na široka pooblastila držav članic pri zagotavljanju, naročanju in organiziranju storitev splošnega pomena, kar potrjuje, da razlike pri zagotavljanju *storitev splošnega interesa* na regionalni ali lokalni ravni same po sebi ne pomenijo diskriminacije (člen 3(5a) in uvodna izjava 11).
4. Besedilo je bilo spremenjeno tako, da imajo države članice možnost reševanja *demografskega izziva* upadanja rodnosti (člen 3(4a) in uvodna izjava 19-a).

---

⁴ Seje so potekale 20. februarja, 14. marca in 9. aprila.

⁵ 18. aprila, 26. aprila in 14. junija.

⁶ Dokumenti 5552/24, 6630/24, 7549/24 in 8616/24 (ponovljeno brez sprememb v dok. 8616/1/24 REV 1 ter z manjšimi tehničnimi in redakcijskimi spremembami v dok. 10476/24).

5. Predsedstvo je poleg tega pojasnilo pogoje za *različno obravnavanje na podlagi starosti ali invalidnosti* (člena 2(5a) in 2(6) ter uvodni izjavi 14-a in 14a).
6. Predsedstvo je v tem smislu pojasnilo tudi določbe o različnem *obravnavanju na podlagi starosti ali zdravstvenega stanja osebe, posebej na področju finančnih storitev* (člen 2(7a)–(7) in uvodna izjava 15ab).
7. *Obdobje za prenos* se je v primerjavi s prejšnjim osnutkom skrajšalo na tri leta, in sicer zaradi daljšega obdobja, ki je že preteklo od prve predložitve predloga, zadevna določba pa je bila preoblikovana v skladu z obstoječo prakso (člen 15(2)). Po drugi strani pa je bilo *obdobje obveznosti poročanja* podaljšano na štiri leta.
8. Uvodna izjava 9 je bila preoblikovana, da se izrecno potrdi, da je bila opravljena skrbna ocena glede načel subsidiarnosti in sorazmernosti.
9. Uvedenih je bilo tudi več sprememb za *posodobitev* besedila ter izboljšanje njegove notranje doslednosti in jasnosti.

Na sejah Coreperja 18. in 26. aprila je velika večina delegacij podprla besedilo predsedstva in cilj, da se na seji Sveta 7. maja 2024 doseže splošni pristop. Vendar je nekaj delegacij zahtevalo več časa, da bi lahko zaključile svoje notranje postopke odločanja in imele možnost, da pošljejo morebitne preostale pripombe⁷. Predsedstvo je zato namen razprave na seji Sveta EPSCO 7. maja spremenilo v orientacijsko razpravo. Med orientacijsko razpravo⁸ v Svetu je velika večina delegacij pozvala k hitremu dogovoru o predlogu – tj. v času belgijskega predsedovanja – na podlagi zadnjega kompromisnega besedila. Vendar so tri delegacije ohranile splošne pridržke.

---

⁷ Predsedstvo ni prejelo nobenih pisnih pripomb.

⁸ Dok. 9094/24.

Predsedstvo je po orientacijski razpravi v Svetu opravilo dvostranske razgovore z delegacijami, ki so imele še vedno nerešene pomisleke, da bi našli rešitve in omogočili dosego soglasja. Direktiva je bila nato ponovno uvrščena na dnevni red seje Coreperja 14. junija⁹. Med razpravo v Coreperju je velika večina delegacij lahko podprla besedilo predsedstva in cilj, da se v Svetu doseže splošni pristop, tri delegacije pa so še vedno ohranile pridržke. Tako je postalo jasno, da potrebnega soglasja še vedno ne bo mogoče doseči.

III. ZAKLJUČEK

Kompromisno besedilo predsedstva je priloženo temu poročilu. Velika večina delegacij je potrdila močno podporo temu besedilu in pozvala k njegovemu hitremu sprejetju. Komisija je poudarila, da je sprejetje predloga zanjo še naprej prednostna naloga.

Predsedstvo ugotavlja, da sedanje kompromisno besedilo, ki upošteva vse izražene specifične pomisleke in ga podpira štiriindvajset držav članic, še ni soglasno odobreno. Glede na trenutni porast diskriminacije in nadlegovanja ranljivih skupin, kar kaže na nujno potrebo po skupni in horizontalni zaščiti državljanov in državljanek po vsej Evropski uniji pred diskriminacijo na podlagi vseh prepovedanih razlogov, predsedstvo upa, da bo mogoče v bližnji prihodnosti pridobiti dodatno podporo, da bi dosegli potrebno soglasje v Svetu.

---

⁹ Ker predsedstvo ni prejelo dodatnih redakcijskih predlogov, tudi ni podalo vsebinskih sprememb kompromisnega besedila, o katerem je Coreper razpravljal 18. in 26. aprila. Vnesene so bile le manjše tehnične in redakcijske prilagoditve (glej dok. 10476/24).

Predlog

DIREKTIVA SVETA

**o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na vero ali prepričanje, invalidnost,
starost ali spolno usmerjenost**

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in predvsem člena 19(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije¹⁰,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju odobritve Evropskega parlamenta¹¹,

v skladu s posebnim zakonodajnim postopkom,

---

¹⁰ UL C..., str.

¹¹ UL C..., str.

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Iz člena 2 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) izhaja, da Unija temelji na vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, vključno s pravicami pripadnikov manjšin, tj. na vrednotah, ki so skupne vsem državam članicam. Unija v skladu s členom 6 PEU priznava pravice, svoboščine in načela iz Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina o temeljnih pravicah). V skladu z istim členom temeljne pravice, kakor jih zagotavlja Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in kakor izhajajo iz ustavnega izročila, skupnega državam članicam, predstavljajo splošna načela prava Unije.
- (2) Pravica do enakosti pred zakonom in zaščita pred diskriminacijo za vse ljudi sta univerzalni pravici, ki ju priznavajo Splošna deklaracija človekovih pravic, Konvencija Združenih narodov o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, Mednarodna konvencija o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije, pakt Združenih narodov o državljanskih in političnih pravicah, pakt Združenih narodov o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah, Konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov (v nadaljnjem besedilu: Konvencija o pravicah invalidov), Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter Evropska socialna listina, katerih podpisnice so vse države članice. Ta direktiva, še posebej določbe o razumni prilagoditvi, spoštuje temeljna načela, ki so priznana v Konvenciji o pravicah invalidov ter Konvenciji Združenih narodov o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine.

- (2a) Unija je od 23. decembra 2010 pogodbenica Konvencije o pravicah invalidov. Določbe navedene konvencije so v skladu s členom 216(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) sestavni del pravnega reda Evropske unije, zaradi česar bi bilo treba zakonodajo Unije razlagati na način, ki je skladen s to konvencijo. Ta v členu 2 oziroma 9 posebej določa, da diskriminacija vključuje tudi odklonitev razumne prilagoditve oziroma obveznosti glede dostopnosti. Komisija je v svojem sporočilu z naslovom „Unija enakosti: Strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030“ izpostavila vztrajne neenakosti in diskriminacijo invalidov zunaj področja zaposlovanja, na primer na področju socialne zaščite, zdravstvenega varstva in izobraževanja ter dostopa do blaga in storitev, vključno s stanovanji, ter potrebo po nadaljnjem napredku na področju zakonodaje EU pri teh vprašanjih. Ta direktiva prispeva k reševanju teh vprašanj skupaj z drugimi ukrepi, sprejetimi na ravni Unije in držav članic pri izvajanju Konvencije o pravicah invalidov.
- (3) Ta direktiva spoštuje temeljne pravice in upošteva temeljna načela, ki jih priznava predvsem Listina o temeljnih pravicah. V členu 10 Listine je priznana pravica do svobode misli, vesti in vere, v členu 21 je prepovedana diskriminacija, tudi na podlagi vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti, v členu 26 pa je priznana pravica invalidnih oseb do ukrepov za zagotavljanje njihove samostojnosti.
- (4)
- (5) Evropski svet je v sklepkih z zasedanja v Bruslju 14. decembra 2007 države članice pozval, naj okrepijo prizadevanja za preprečevanje diskriminacije in boj proti njej, tako na trgu dela kot drugod.

- (5a) Komisija je, da bi vzpostavila Unijo enakosti, v letih 2020 in 2021 sprejela ključne strategije in akcijske načrte¹², ki s kombinacijo ciljno usmerjenih ukrepov in vključevanjem enakosti v vsa področja politike, ob hkratnem sklicevanju na pomen presečnega pristopa, spodbujajo načelo enakega obravnavanja in prispevajo k boju proti diskriminaciji.
- (5ab) Svet je 4. marca 2022 sprejel sklepe o boju proti rasizmu in antisemitizmu, v katerih opozarja na zaskrbljujoč porast rasističnih in antisemitskih incidentov v državah članicah EU¹³. Poleg tega je Komisija v skupnem sporočilu Evropskemu parlamentu in Svetu z naslovom „Ni prostora za sovraštvo: Evropa, združena proti sovraštvu“ izpostavila namen EU, da z okrepitevijo ukrepov v okviru različnih politik pospeši prizadevanja za boj proti vsem oblikam sovraštva. Navedeno sporočilo je zlasti poziv k ukrepanju, s katerim bi zagotovili, da bo Evropa prostor, v katerem bodo vsi uživali vrednote, na katerih je bila zgrajena Unija. Taki temeljni vrednoti in temeljni pravici, ki sta zapisani tudi v členu 2 Pogodbe in v Listini EU o temeljnih pravicah, sta enakost in nediskriminacija, ki sta osnova, ki zagotavlja, da lahko vsi ljudje, ne glede na to, kdo so, brez strahu sobivajo. Unija je odločena, da bo gradila družbo, v kateri imajo vsi enake možnosti za uspeh in lahko svobodno izražajo svojo individualnost. Spodbujanje take družbe je učinkovit način za zaščito pred sovraštvom in nestrpnostjo¹⁴.

---

¹² Strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025, akcijski načrt EU za boj proti rasizmu za obdobje 2020–2025, strateški okvir EU za enakost, vključevanje in udeležbo Romov za obdobje 2020–2030, strategija za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025 ter strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030. Komisija je poleg tega sprejela Strategijo EU za boj proti antisemitizmu in negovanje judovskega življenja.

¹³ pdf (europa.eu).

¹⁴ JOIN (2023) 51 final, 6.12.2023.

- (5ac) V sporočilu Komisije z naslovom „Demografske spremembe v Evropi: nabor orodij za ukrepanje“ z dne 11. oktobra 2023¹⁵, ki je odziv na sklepe Evropskega sveta iz junija 2023¹⁶, je opisan celovit pristop k demografskim spremembam, v okviru katerega je predstavljen nabor orodij politike, ki je na voljo državam članicam, te pa so pozvane, da enakost spolov, nediskriminacijo in medgeneracijsko pravičnost postavijo v središče političnih odločitev.
- (6) Evropski parlament je v resoluciji z dne 20. maja 2008, v resoluciji z dne 8. septembra 2015 in v resoluciji z dne 19. aprila 2023 pozval k razširitvi zaščite pred diskriminacijo v pravu Evropske unije.
- (6a) Diskriminacija ima resne posledice ne samo za posameznike, temveč tudi za družbo; med drugim vpliva na bruto domači proizvod, davčne prihodke in socialno kohezijo. Zaščita pred diskriminacijo, kot je določena v tej direktivi, lahko prispeva k boljšim zdravstvenim razmeram in izobraževalnim uspehom, iz vseh teh razlogov pa tudi k povečanju bruto domačega proizvoda držav članic.

---

¹⁵ COM(2023) 577 final, 11.10.2023.

¹⁶ Sklepi Evropskega sveta z dne 29. in 30. junija 2023.

- (7) Evropska komisija je v svojem sporočilu z naslovom „Prenovljena socialna agenda: Priložnosti, dostopnost in solidarnost v Evropi 21. stoletja“ potrdila, da v družbi, v kateri je vsak posameznik obravnavan enakovredno, ne bi smelo biti umetnih ovir ali diskriminacije, ki bi ljudi kakor koli ovirale pri tem, da te priložnosti izkoristijo. Diskriminacija na podlagi vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti lahko ogrozi doseganje ciljev Unije, kot so določeni v Pogodbah, predvsem doseganje visoke ravni zaposlovanja in socialne zaščite, boljšega življenjskega standarda ter večje kakovosti življenja, ekonomske in socialne kohezije in solidarnosti. Ogrozi lahko tudi doseganje cilja v zvezi z odpravljanjem ovir za prosti pretok oseb, blaga in storitev med državami članicami. Evropska komisija je v svojem sporočilu z naslovom „Nediskriminacija in enake možnosti: obnovljena zaveza“ ponovno izpostavila in obnovila svojo zavezo boju proti diskriminaciji in spodbujanju enakih možnosti. Evropski parlament, Svet in Evropska komisija so leta 2017 razglasili evropski steber socialnih pravic, katerega tretje načelo je pravica vsakogar – ne glede na spol, raso ali narodnost, vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost – do enakega obravnavanja in enakih možnosti v zvezi z zaposlitvijo, socialno zaščito, izobraževanjem ter dostopom do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti¹⁷. Komisija v svojem akcijskem načrtu za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic potrjuje, da enaka obravnava in dostop zahtevata učinkovit in sodoben pravni okvir, ki se primerno izvršuje, pri čemer se sklicuje zlasti na to direktivo¹⁸.

---

¹⁷ Medinstitucionalna razglasitev evropskega stebra socialnih pravic (2017/C 428/09) (UL C 428, 13.12.2017, str. 10).

¹⁸ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, *Aksijski načrt za evropski steber socialnih pravic* (COM(2021) 102 final), 4.3.2021.

- (8) Obstoječa zakonodaja Evropske unije vključuje tri pravne instrumente, temelječe na členu 13 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, pozneje nadomeščenim s členom 19 PDEU, in en pravni instrument, temelječ na členu 19 PDEU. Prvi trije pravni instrumenti, katerih cilj je preprečevanje diskriminacije na podlagi spola, rase ali narodnosti, vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti in spolne usmerjenosti ter boj proti taki diskriminaciji, so direktive 2000/43/ES¹⁹, 2000/78/ES²⁰ in 2004/113/ES²¹. Ti instrumenti dokazujejo pomen zakonodaje v boju proti diskriminaciji. Zlasti z Direktivo 2000/78/ES je bil opredeljen splošni okvir enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu na podlagi vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti in spolne usmerjenosti. Kljub temu pa so zunaj področij zaposlovanja stopnje in oblike zaščite pred diskriminacijo na navedenih podlagah med državami članicami različne. Z Direktivo 2000/43/ES so vse osebe zaščitene pred diskriminacijo na podlagi rase ali narodnosti pri dostopu do blaga in storitev ter oskrbi z njimi, pri socialni zaščiti kot tudi pri izobraževanju, medtem ko se z Direktivo 2004/113/ES zagotavlja zaščita pred diskriminacijo na podlagi spola pri dostopu do blaga in storitev ter oskrbi z njimi, z izjemo medijskih in oglaševalskih vsebin ter izobraževanja. Poleg teh treh pravnih instrumentov pa je tu še Direktiva 2024/1499/EU²², s katero so vzpostavljeni in določeni standardi za organe za enakost, da bi zagotovili ustrezno izvrševanje teh in drugih direktiv s področja enakega obravnavanja.

---

¹⁹ Direktiva Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost (UL L 180, 19.7.2000, str. 22).

²⁰ Direktiva Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (UL L 303, 2.12.2000, str. 16).

²¹ Direktiva Sveta 2004/113/ES z dne 13. decembra 2004 o izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk pri dostopu do blaga in storitev ter oskrbi z njimi (UL L 373, 21.12.2004, str. 37).

²² DIREKTIVA SVETA (EU) 2024/1499 z dne 7. maja 2024 o standardih za organe za enakost na področju enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost, enakega obravnavanja oseb v zadevah zaposlovanja in poklica ne glede na vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost, enakega obravnavanja žensk in moških v zadevah socialne varnosti ter pri dostopu do blaga in storitev in oskrbi z njimi ter o spremembi direktiv 2000/43/ES in 2004/113/ES (UL L, 2024/1499, 29.5.2024, str. 1).

- (9) Zato je namen te direktive – na podlagi natančne ocene ob upoštevanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti –, da se stopnja in oblika zaščite[...] pred diskriminacijo na podlagah, ki jih zajema, s področij zaposlovanja razširita na specifična področja iz te direktive. Z zakonodajo Unije bi bilo torej treba prepovedati diskriminacijo na podlagi vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti na več področjih zunaj trga dela, tj. pri dostopu do socialne zaščite, dostopu do izobraževanja ter dostopu do blaga in storitev in oskrbi z njimi, vključno s stanovanji. Storitve bi morale imeti pomen iz člena 57 PDEU.
- (10) Z Direktivo 2000/78/ES je prepovedana diskriminacija pri dostopu do poklicnega usposabljanja; to zaščito je treba dopolniti z razširitvijo prepovedi diskriminacije na izobraževanje, ki se ne obravnava kot poklicno usposabljanje.
- (11) Ta direktiva ne bi smela posegati v pristojnosti držav članic, še posebej na področjih izobraževanja, socialne varnosti in zdravstvenega varstva. Prav tako ne bi smela posegati v bistveno vlogo in široka pooblastila držav članic pri zagotavljanju, naročanju in organiziranju storitev splošnega pomena, kar lahko vključuje različne ravni storitev na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, odvisno na primer od delitve pristojnosti znotraj držav članic ter od regionalnih in lokalnih okoliščin. Razlike pri obravnavanju, ki so posledica regionalnih ali lokalnih razlik v smislu ravni takih storitev, torej ne pomenijo diskriminacije v smislu te direktive.
- (12) Diskriminacija pomeni neposredno diskriminacijo, posredno diskriminacijo, nadlegovanje, navodila, ki napeljujejo k diskriminaciji, in odklonitev razumne prilagoditve invalidnim osebam. Diskriminacija je lahko tudi večplastna.

- (12a) Kot je mogoče sklepati iz sodne prakse Sodišča Evropske unije, do diskriminacije med drugim pride, kadar je oseba obravnavana manj ugodno ali je žrtev nadlegovanja na podlagi dejanske ali domnevne povezanosti z osebami določene vere ali prepričanja, invalidnimi osebami, osebami določene starosti ali spolne usmerjenosti ali organizacijami, ki spodbujajo pravice takih oseb. Do nje pride tudi takrat, kadar je oseba obravnavana manj ugodno ali je žrtev nadlegovanja na podlagi domnevne vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti²³.
- (12ab) Da bi se upoštevala kompleksnost primerov diskriminacije in zagotovila boljša zaščita njenih žrtev, je morda pomembno upoštevati konkretne primere prikrajšanosti kot posledice večplastne diskriminacije, vključno s presečno diskriminacijo. Presečna diskriminacija pomeni diskriminacijo v kateri koli obliki, ki se pojavi zaradi kombinacije dveh ali več naslednjih podlag, četudi zadevna oseba na teh podlagah, če bi bile obravnavane ločeno, ne bi bila diskriminirana: vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti ter kombinacije ene ali več teh podlag in katere koli od podlag, zaščiteneh z Direktivo 2000/43/ES, Direktivo 2004/113/ES ali Direktivo 79/7/EGS.
- (12b) Nadlegovanje je v nasprotju z načelom enakega obravnavanja, saj žrtve nadlegovanja v primerjavi z drugimi nimajo enakega dostopa do socialne zaščite, izobraževanja ter blaga in storitev. Lahko ima različne oblike, med drugim neželjeno besedno, nebesedno ali fizično vedenje. Tako vedenje se lahko šteje za nadlegovanje v smislu te direktive, če se ponavlja ali pa se pojavi v tako hudi obliki, da je njegov učinek ali namen prizadeti dostojanstvo osebe in ustvariti zastrašujoče, sovražno, ponižujoče, sramotilno ali žaljivo okolje.

---

²³ Sodbi Sodišča z dne 16. julija 2015, *CHEZ Razpredelenie Bulgaria*, C-83/14, EU:C:2015:480, in z dne 17. julija 2008, *Coleman*, C-303/06, EU:C:2008:415.

- (13) Pri uresničevanju načela enakega obravnavanja ne glede na vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost bi si morala Unija v skladu s členom 8 PDEU prizadevati odpraviti neenakosti ter spodbujati enakost med moškimi in ženskami, predvsem zato, ker so ženske pogosto žrtev večplastne diskriminacije.

Države članice bi pri pripravi ali pregledu zakonov in drugih predpisov, potrebnih za uskladitev s to direktivo, morale upoštevati različen učinek na moške in ženske.

- (14) Presoja dejstev, na podlagi katerih se lahko domneva, da je prišlo do neposredne ali posredne diskriminacije, bi morala ostati v rokah nacionalnih sodnih in drugih pristojnih organov v skladu s predpisi nacionalne zakonodaje ali prakse. Taki predpisi lahko predvsem določajo, da se posredna diskriminacija ugotavlja na kakršen koli način, tudi s statističnimi in/ali znanstvenimi dokazi.
- (14–a) Različno obravnavanje na podlagi starosti je v nekaterih primerih lahko dovoljeno, če je utemeljeno z legitimnim ciljem ter če so sredstva za doseganje navedenega cilja ustrezna in potrebna. To lahko vključuje omejen dostop oseb iz posameznih starostnih skupin do socialne zaščite ali razlikovanje take zaščite zaradi različnih potreb različnih starostnih skupin.
- (15ab) Položaj oseb iz različnih starostnih skupin morda ni primerljiv za namene ocene tveganja v okviru nekaterih zavarovalnih, bančnih in drugih finančnih storitev. Enako velja za položaj oseb s posebnimi zdravstvenimi težavami, ki so lahko odločilni dejavnik pri oceni tveganja, opravljeni v okviru takih storitev. Ta direktiva bi zato morala določiti pogoje, pod katerimi je mogoče različno obravnavanje na njenem področju uporabe, če je objektivno utemeljeno z legitimnim ciljem ter če so sredstva za doseganje navedenega cilja ustrezna in potrebna.

- (14a) Prednostna obravnava v povezavi z invalidnostjo ali starostjo je lahko v nekaterih primerih dovoljena kot oblika diferencirane obravnave, če je objektivno utemeljena z legitimnim ciljem in če so sredstva za doseganje navedenega cilja ustrezna in potrebna. V zvezi s tem bi morale biti spodbujanje ekonomskega, kulturnega ali socialnega vključevanja invalidnih oseb ali oseb iz posameznih starostnih skupin legitimen cilj, ki bi ga bilo treba doseči z ustreznimi in nujnimi sredstvi, na primer tako, da se omenjenim osebam omogočijo ugodnejši pogoji za dostop. Ukrepi, povezani z invalidnostjo ali starostjo, ki zagotavljajo ugodnejše pogoje invalidnim osebam ali osebam določene starosti, kot so na voljo drugim, na primer cenejši ali brezplačen dostop do javnega prevoza, muzejev ali športnih objektov, so skladni z načelom nediskriminacije in ne pomenijo diskriminacije na podlagi invalidnosti ali starosti.
- (15)
- (15b) Pomembno je, da so stranke ter ustrezni sodni in pritožbeni organi na zahtevo obveščeni o razlogih za različno obravnavanje, do katerega pride v posameznih primerih na podlagi starosti ali zdravstvenega stanja pri finančnih storitvah. Ponudniki finančnih storitev niso obvezani razkriti poslovno občutljive podatke, vendar je pomembno, da so zagotovljene informacije uporabne in razumljive širši javnosti ter da pojasnjujejo razlike v tveganju za posamezen primer za zadevno storitev.
- (16) Vsi posamezniki lahko svobodno sklepajo pogodbe, med drugim tudi svobodno izbirajo pogodbene partnerje za posel. Ta direktiva se ne bi smela uporabljati za ekonomske transakcije, ki jih izvajajo posamezniki, za katere se te transakcije izvajajo v okviru zasebnega ali družinskega življenja.

- (17) Pri prepovedi diskriminacije je pomembno, da se v skladu z Listino o temeljnih pravicah ter Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin spoštujejo tudi druge temeljne pravice in svoboščine, tudi pravica do zaščite zasebnega in družinskega življenja, pravice starejših, svoboda veroizpovedi, svoboda združevanja, svoboda izražanja, svoboda tiska, svoboda obveščanja, svoboda sklepanja pogodb in svoboda gospodarske pobude. Ta direktiva ne bi smela posegati v ukrepe, določene v nacionalni zakonodaji, ki so v demokratični družbi ustrezni in potrebni za doseganje legitimnega cilja, vključno z vzdrževanjem javne varnosti in javnega reda, preprečevanjem kaznivih dejanj, varovanjem zdravja ter varstvom pravic in svoboščin drugih.
- (17a) Ta direktiva ureja uporabo načela enakega obravnavanja pri dostopu do socialne zaščite, dostopu do izobraževanja ter dostopu do blaga in storitev in oskrbi z njimi v mejah pristojnosti Unije. Pojem „dostop“ ne vključuje opredelitve glede upravičenosti posamezne osebe do socialne zaščite ali izobraževanja v skladu z nacionalno zakonodajo in prakso, saj so za organizacijo, financiranje in vsebino sistemov socialne zaščite in izobraževanja, pa tudi za opredelitev upravičencev do ugodnosti socialne zaščite ali izobraževanja, pristojne države članice.

- (17b) Socialna zaščita v smislu te direktive bi morala zajemati socialno varnost, socialno pomoč, socialna stanovanja in zdravstveno varstvo. Ta direktiva bi se zato morala uporabljati za vse pravice in ugodnosti, ki izhajajo iz splošnih ali posebnih sistemov socialne varnosti, socialne pomoči in zdravstvenega varstva, in so predpisane ali jih neposredno zagotavljajo država ali zasebne stranke. V tem smislu bi se direktiva morala uporabljati v zvezi s prejemki v denarju in v naravi ter storitvami, ne glede na to, ali zadevni sistemi temeljijo na prispevkih ali ne. Navedeni sistemi na primer vključujejo področja socialne varnosti iz Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta²⁴ in sisteme, ki zagotavljajo ugodnosti ali storitve, odobrene zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ali nevarnosti socialne izključenosti.
- (17f) Pristojnost držav članic za organizacijo sistemov socialne zaščite vključuje pristojnost za vzpostavitev, financiranje in upravljanje takih sistemov in sorodnih ureditev, pristojnost za opredelitev vsebine, zneska, izračuna in trajanja ugodnosti in storitev ter pristojnost za določitev pogojev za upravičenost do ugodnosti in storitev, vključno s starostnimi omejitvami, pa tudi za prilagoditev teh pogojev zaradi zagotavljanja vzdržnosti javnih financ.
- (17 g) Pristojnost držav članic za organizacijo izobraževalnih sistemov, učno vsebino in izobraževalne dejavnosti, kamor sodi tudi zagotavljanje izobraževanja za osebe s posebnimi izobraževalnimi potrebami, vključuje tudi pristojnost za vzpostavitev, financiranje in upravljanje izobraževalnih ustanov, pristojnost za razvijanje učnih načrtov in drugih izobraževalnih dejavnosti, pristojnost za opredelitev postopkov preverjanja ter pristojnost za določitev pogojev za upravičenost v javnih in zasebnih izobraževalnih ustanovah, med drugim na primer tudi določitev pristojbin ter starostnih omejitev za šole, tečaje ali štipendije, študijske pomoči in posojila.

---

²⁴ Uredba (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL L 166, 30.4.2004, str. 1).

- (17h) Ta direktiva se ne uporablja za zadeve, urejene z družinskim pravom, vključno s predpisi o zakonskem stanu in posvojitvi, ter zakonodajo o reproduktivnih pravicah. Prav tako ne posega v laično naravo države, državnih ustanov ali organov ali v izobraževanje.
- (18)
- (19) Unija v skladu s členom 17 PDEU spoštuje in ne vpliva na status cerkva in verskih združenj ali skupnosti, ki ga imajo na podlagi nacionalne zakonodaje v državah članicah, enako pa spoštuje tudi status svetovnonazorskih in nekonfesionalnih organizacij.
- (19–a) Ta direktiva ne bi smela posegati v ciljno usmerjene nacionalne ukrepe, ki zagotavljajo nediskriminatorno prednostno obravnavo v zvezi z nekaterimi socialnimi prejemki, kadar in dokler je to potrebno za reševanje demografskega izziva upadanja rodnosti, ki se dokazuje s točnimi podatki, ki izkazujejo tako upadanje rodnosti. Med take ukrepe lahko na primer spada finančna ali stanovanjska podpora za družine.
- (19a) Invalidne osebe so ljudje z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami, ki jih v povezavi z različnimi ovirami lahko omejujejo, da bi enako kot drugi vsestransko in učinkovito sodelovali v družbi. Opredelitev pojma „dolgotrajen“ v povezavi s pojmom invalidnosti bi bilo treba razumeti ob upoštevanju sodne prakse Sodišča Evropske unije, predvsem sodbe v zadevi C-395/15.

(19ab) Načelo dostopnosti je določeno v Konvenciji Združenih narodov o pravicah invalidov. ki v zvezi s tem določa, da morajo države članice kot države pogodbenice invalidnim osebam omogočiti neodvisno življenje in vsestransko vključenost na vseh področjih življenja ter v ta namen sprejeti ustrezne ukrepe, s katerimi tem osebam zagotovijo, da imajo tako kot drugi dostop do fizičnega okolja, prevoza, informacij in komunikacij, vključno z informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami in sistemi, ter do drugih objektov, naprav in storitev, ki so namenjene javnosti v mestih in na podeželju ali se zanjo opravljajo.

(19b)

(19c)

(19ca) Za spodbujanje enakosti in odpravo diskriminacije bi morale države članice na podlagi te direktive in v skladu s Konvencijo o pravicah invalidov sprejeti vse ustrezne ukrepe za zagotovitev razumne prilagoditve. V Direktivi 2000/78/ES in v Konvenciji o pravicah invalidov je že določena obveznost zagotovitve razumne prilagoditve, če to ne povzroči nesorazmernega bremena. V skladu s temi instrumenti, kakor razlaga Sodišče Evropske unije, razumna prilagoditev pomeni potrebne in ustrezne spremembe ter prilagoditve, ki ne nalagajo nesorazmernega bremena, kadar so v posameznem primeru potrebne, da lahko invalidi na enaki podlagi kot drugi uživajo ali uveljavljajo vse človekove pravice in temeljne svoboščine. Razumna prilagoditev se osebi običajno zagotovi v vsakem posameznem primeru v obliki sprememb in/ali podpore v posebnih okoliščinah, s čimer se ji omogoči dostop do nedostopnih situacij ali okolij ali uveljavljanje pravice. Lahko je začasna, na primer odstranljiva rampa za manjše stopnice, programska oprema za branje zaslonov, tolmač znakovnega jezika za določen dogodek, prilagoditev učnih načrtov, učnega gradiva in pedagoških strategij ali omogočanje dostopa do podpornega osebja.

(19cb)

(19cc) Ukrepi razumne prilagoditve so potrebni le, če ne ustvarjajo nesorazmernega bremena. Izvzetje iz ene ali več zahtev glede enakega obravnavanja zaradi nesorazmernega bremena, ki ga ustvarjajo, ne bi smelo presegati tistega, kar je nujno potrebno za omejitev tega bremena v vsakem posameznem primeru. Ukrepe, ki bi ustvarjali nesorazmerno breme, bi bilo treba razumeti kot ukrepe, ki bi ustvarili dodatno preveliko organizacijsko ali finančno breme, pri tem pa je treba upoštevati, kakšno korist bi verjetno imele zadevne invalidne osebe. Pri vsaki oceni bi bilo treba upoštevati samo legitimne razloge.

(19d)

(20)

(20–a) Pri zagotavljanju vsestranske enakosti za invalidne osebe na področjih, ki jih zajema ta direktiva, imajo pomembno vlogo ukrepi, s katerimi se zagotovi razumna prilagoditev v posameznih primerih. V kontekstu pogodbenega ali drugega dolgoročnega razmerja med ponudnikom in invalidno osebo bi strukturne spremembe objektov ali opreme lahko veljale za razumno prilagoditev. Razumna prilagoditev lahko vključuje prilagoditev ali spremembo običajnih politik, postopkov in praks ponudnikov, prilagoditev pogojev dostopa ter zagotavljanje posebne pomoči ali storitev ob upoštevanju posebnih potreb invalidne osebe, da se doseže enakovreden rezultat. Ukrepi, s katerimi se zagotovi razumna prilagoditev, ne bi smeli nalagati nesorazmernega bremena.

- (20aa) Vendar pri zagotavljanju stanovanj od ponudnika ne bi smeli zahtevati strukturnih sprememb objekta ali financiranja takih sprememb, da bi izpolnil določbe o razumni prilagoditvi iz te direktive. Ponudnik bi moral v skladu z nacionalno zakonodajo in prakso take spremembe sprejeti, če se financirajo na drug način in ne ustvarjajo kakšnega drugačnega nesorazmernega bremena.
- (20–b) Države članice naj razvijejo in uvedejo inovativne ukrepe, da zagotovijo razumno prilagoditev.
- (20ab)
- (20b) Pri presoji, ali bi ukrepi za zagotavljanje razumne prilagoditve pomenili nesorazmerno breme, bi bilo treba upoštevati več dejavnikov, med drugim velikost, vire in naravo organizacije ali podjetja ter predvidene stroške takih ukrepov ali (tehnični in/ali ekonomski) življenjski cikel infrastrukture in predmetov, s katerimi se zagotavlja storitev. Poleg tega bi lahko do nesorazmernega bremena prišlo zlasti, če bi bile potrebne opazne strukturne spremembe, da bi se zagotovil dostop do premočnin ali nepremičnin, ki so zaščitene v skladu z nacionalnimi pravili zaradi svoje zgodovinske, kulturne, umetniške ali arhitekturne vrednosti.
- (20c) Da se zagotovi dovolj časa za izpolnitev zahtev za zagotovitev razumne prilagoditve za invalidne osebe, ki jih določa ta direktiva, je za take ukrepe primerno določiti daljše obdobje za prenos.

(20d) Ta direktiva ne posega v pravne akte Unije, v katerih so določene specifikacije za zagotovitev dostopnosti ali razumne prilagoditve za invalidne osebe. Take specifikacije so med drugim določene v Uredbi Komisije (EU) št. 1300/2014²⁵, Uredbi (EU) št. 181/2011 Evropskega parlamenta in Sveta²⁶, Uredbi (ES) št. 1107/2006 Evropskega parlamenta in Sveta²⁷ ter Uredbi (ES) št. 2021/782²⁸. Poleg tega so v Direktivi (EU) 2019/882 določene zahteve glede dostopnosti nekaterih proizvodov in storitev invalidnim osebam, v Direktivi (EU) 2016/2102 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij organov javnega sektorja pa so določene zahteve glede dostopnosti zadevnih spletišč in mobilnih aplikacij, s čimer se omogoča večja dostopnost teh spletišč in mobilnih aplikacij za uporabnike, zlasti za invalide. Druge pravne zahteve so med drugim določene v Uredbi (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ter v Direktivi 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta. Če se spoštujejo pravni akti Unije, ki določajo podrobne standarde ali specifikacije o razumni prilagoditvi za določeno blago ali storitve, bi to moralo pomeniti, da se spoštujejo zahteve iz te direktive glede razumne prilagoditve.

---

²⁵ Uredba Komisije (EU) št. 1300/2014 z dne 18. novembra 2014 o tehničnih specifikacijah za interoperabilnost v zvezi z dostopnostjo železniškega sistema Unije za invalide in funkcionalno ovirane osebe (UL L 356, 12.12.2014, str. 110).

²⁶ Uredba (EU) št. 181/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o pravicah potnikov v avtobusnem prevozu in spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 (UL L 55, 28.2.2011, str. 1).

²⁷ Uredba (ES) št. 1107/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o pravicah invalidnih oseb in oseb z omejeno mobilnostjo v zračnem prevozu (UL L 204, 26.7.2006, str. 1).

²⁸ Uredba (EU) 2021/782 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o pravicah in obveznostih potnikov v železniškem prometu (prenovitev) (UL L 172, 17.5.2021, str. 1).

- (21) Prepoved diskriminacije ne bi smela vplivati na ohranjanje ali sprejetje ukrepov s strani držav članic, s katerimi naj bi preprečevale ali izravnale prikrajšanost, ki jo utrpi skupina oseb določene vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti, ali s kombinacijo značilnosti, povezanih s temi posebnimi podlagami za diskriminacijo. Taki ukrepi lahko zajemajo podporo organizacijam oseb določene vere ali prepričanja, invalidnih oseb ali oseb določene starosti ali spolne usmerjenosti in organizacijam, ki delajo za te osebe, če je njihov glavni cilj spodbujanje ekonomskega, kulturnega ali socialnega vključevanja ter zadovoljevanje posebnih potreb teh oseb.
- (22) Ta direktiva določa minimalne zahteve, s čimer daje državam članicam možnost, da uvedejo in vzdržujejo bolj ugodne določbe. Izvajanje te direktive ne bi smelo upravičevati kakršnega koli nazadovanja razmer, ki v državi članici že obstajajo.
- (23) Osebam, ki so bile izpostavljene diskriminaciji na podlagi vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti, bi bilo treba zagotoviti ustrezna pravna sredstva. Da bi zagotovili učinkovitejšo raven pravnega varstva, je treba združenja, organizacije in druge pravne osebe pooblastiti za sodelovanje v postopkih, vključno v imenu ali v podporo žrtve, brez poseganja v nacionalna postopkovna pravila v zvezi z zastopanjem in obrambo pred sodišči.
- (24) V skladu z obstoječim pravnim redom EU na področju enakosti in nediskriminacije bi bilo treba pravila o dokaznem bremenu prilagoditi v primeru diskriminacije *prima facie*; zaradi učinkovite uporabe načela enakega obravnavanja pa bi bilo treba breme dokazovanja prenesti na toženo stranko, ko se navajajo dokazi o taki diskriminaciji. Tožena stranka pa kljub temu ni dolžna dokazovati, da tožnik pripada določeni veri ali prepričanju, trpi določeno invalidnost, je določene starosti ali določene spolne usmerjenosti.

- (25) Učinkovito izvajanje načela enakega obravnavanja zahteva ustrezno sodno varstvo pred viktimizacijo.
- (26) Svet je v resoluciji o nadaljnjem spremljanju Evropskega leta enakih možnosti za vse (2007) pozval k vsestranski vključitvi civilne družbe, vključno z organizacijami, ki zastopajo osebe, pri katerih obstaja tveganje diskriminacije, socialnih partnerjev in zainteresiranih strani pri pripravi politik in programov za preprečevanje diskriminacije ter spodbujanje enakosti in enakih možnosti na evropski in nacionalni ravni.
- (27) Izkušnje pri uporabi direktiv 2000/43/ES, 2004/113/ES in 2006/54/ES²⁹ kažejo, da bi se zaščita pred diskriminacijo na podlagah, zajetih s to direktivo, lahko okrepila, če bi v vsaki državi članici pooblastila obstoječega organa ali organov za enakost razširili na vprašanja, zajeta s to direktivo. Direktiva Sveta (EU) 2024/1499 vzpostavlja in določa minimalne standarde za delovanje organov za enakost, zlasti glede njihove učinkovitosti in neodvisnosti. Direktiva Sveta (EU) 2024/1499 bi se zato morala uporabljati tudi za zadeve, ki jih zajema ta direktiva, in bi jo bilo treba v ta namen spremeniti. Poleg tega lahko države članice Priporočilo Komisije o standardih za organe za enakost z dne 22. junija 2018 uporabijo kot smernice za pomoč pri izboljšanju učinkovitosti in neodvisnosti delovanja teh organov za enakost.

---

²⁹ Direktiva 2006/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu (UL L 204, 26.7.2006, str. 23).

- (28) Države članice bi morale spodbujati zbiranje podatkov o enakem obravnavanju in diskriminaciji, zlasti z namenom spremljanja in ocenjevanja učinkovitosti ukrepov, sprejetih na podlagi te direktive. V ta namen lahko države članice na primer določijo izhodišča in merljive cilje ali zberejo kvalitativne in/ali kvantitativne podatke. V tej direktivi bi morali podatki o enakem obravnavanju in diskriminaciji pomeniti vse informacije, ki so koristne in relevantne za opis in analizo stanja enakosti v smislu, da kažejo na obstoj in/ali obseg diskriminacije in/ali enakosti. Zbrani podatki lahko vključujejo osnovne podatke, kot so demografski in socialno-ekonomski podatki, podatke o materialni in doživeti neenakosti ali podatke, ki omogočajo oceno trenutnih politik, ali podatke, ki temeljijo na kazalnikih spoštovanja človekovih pravic. Podatke bi bilo treba zbirati v skladu z nacionalno zakonodajo in prakso ter v skladu z veljavnim pravom Unije, zlasti Uredbo (EU) 2016/679 (splošna uredba o varstvu podatkov). Podatki o enaki obravnavi in nediskriminaciji so lahko posebne vrste osebnih podatkov v smislu člena 9 Uredbe (EU) 2016/679. Države članice bi morale pri prenosu te direktive zagotoviti, da nacionalna zakonodaja vključuje ustrezne zaščitne ukrepe, ki se uporabljajo za obdelavo osebnih podatkov, zlasti posebnih vrst osebnih podatkov. Države članice bi morale zagotoviti tudi varnost, celovitost, avtentičnost in zaupnost osebnih podatkov, zbranih in shranjenih za namene te direktive.

- (29) Države članice bi morale za kršitev nacionalnih določb, sprejetih na podlagi te direktive, določiti učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni. Kazni lahko vključujejo upravne in finančne sankcije, kot so denarne kazni ali plačilo odškodnine, ter druge vrste sankcij.
- (30) Ker države članice ne morejo zadovoljivo doseči cilja te direktive, to je zagotoviti skupno raven zaščite pred diskriminacijo v vseh državah članicah, in ga je torej zaradi obsega in učinkov predlaganih ukrepov lažje doseči na ravni Unije, lahko Unija ukrepa v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta direktiva ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.
- (31) V skladu s točko 34 Medinstitucionalnega sporazuma z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje³⁰ naj države članice za svoje potrebe in v interesu Unije izdelajo in objavijo lastne table, ki naj, kolikor nazorno je to mogoče, prikazujejo korelacijo med to direktivo in ukrepi za prenos v nacionalno pravo –

SPREJEL NASLEDNJO DIREKTIVO:

---

³⁰ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

POGLAVJE I SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Namen

V tej direktivi je določen okvir za boj proti diskriminaciji na podlagi vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti s ciljem uresničevati načelo enakega obravnavanja na področju uporabe člena 3 te direktive v državah članicah.

Člen 2

Pojem diskriminacije

1. V tej direktivi „načelo enakega obravnavanja“ pomeni, da ne obstaja nikakršna diskriminacija na kateri koli podlagi iz člena 1.
2. Pojem „diskriminacija“ v tej direktivi pomeni:
  - (a) neposredno diskriminacijo, kadar je, je bila ali bi bila oseba na eni od podlag iz člena 1 obravnavana manj ugodno kot neka druga v primerljivi situaciji;
  - (b) posredno diskriminacijo na eni od podlag iz člena 1, kadar bi bile zaradi navidezno nevtralnega predpisa, merila ali prakse osebe določene vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti ali spolne usmerjenosti v posebej neugodnem položaju v primerjavi z drugimi osebami, razen če predpis, merilo ali praksa objektivno temelji na zakonitem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in potrebna;

- (c) nadlegovanje, povezano z eno od podlag iz člena 1, za katero se šteje, da se pojavi, kadar je namen nezaželenega vedenja prizadeti ali kršiti dostojanstvo osebe in ustvariti zastrašujoče, sovražno, ponižujoče, sramotilno ali žaljivo okolje. V tem smislu se pojem nadlegovanja lahko opredeli v skladu z nacionalno zakonodajo in prakso držav članic;
  - (d)
  - (d–b) navodilo, ki napeljuje k diskriminaciji osebe na eni od podlag iz člena 1;
  - (e) odklonitev razumne prilagoditve invalidnim osebam, za katero se šteje, da se pojavi, kadar se ne spoštujejo določbe člena 4a te direktive.
3. Diskriminacija v okviru te direktive vključuje diskriminacijo, ki temelji na kombinaciji podlag za diskriminacijo iz člena 1, pa tudi na kombinaciji ene ali več od teh podlag in katere koli od podlag za diskriminacijo, zaščiteneh z Direktivo 2000/43/ES, Direktivo 2004/113/ES ali Direktivo 79/7/EGS.
- 4.
- 5.
- 5a. Različno obravnavanje na podlagi starosti je lahko dovoljeno, če je utemeljeno z legitimnim ciljem, med drugim z legitimnimi cilji socialne in zdravstvene politike, ter če so načini za doseg tega cilja ustrezni in potrebni.

- 7a. Razlike v premijah, zavarovalnih prejemkih, cenah, stroških ali pristojbinah posameznikov pri zagotavljanju zavarovalnih, bančnih in drugih finančnih storitev na podlagi starosti ne pomenijo diskriminacije na podlagi starosti, če so take razlike objektivno in razumno utemeljene z legitimnim ciljem in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in potrebna. Tako je le v primeru, če je uporaba starosti odločilni dejavnik pri oceni tveganja zadevne storitve in le če ocena tveganj temelji na točnih, relevantnih in ažurnih aktuarskih ali statističnih podatkih oziroma – če ti podatki niso na voljo ali ne zadoščajo – na relevantnih in zanesljivih medicinskih spoznanjih, pri čemer se v njej upošteva individualni položaj prosilca za zavarovalno, bančno ali drugo finančno storitev.
7. Razlike v premijah, zavarovalnih prejemkih, cenah, stroških ali pristojbinah posameznikov pri zagotavljanju zavarovalnih, bančnih in drugih finančnih storitev na podlagi zdravstvenega stanja ne pomenijo diskriminacije v smislu te direktive, če so take razlike objektivno in razumno utemeljene z legitimnim ciljem in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in potrebna. Tako je le v primeru, če je uporaba zdravstvenega stanja odločilni dejavnik pri oceni tveganja zadevne storitve in le v primeru, če ocena tveganj temelji na točnih, relevantnih in ažurnih aktuarskih ali statističnih podatkih oziroma – če ti podatki niso na voljo ali ne zadoščajo – na relevantnih in zanesljivih medicinskih spoznanjih, pri čemer se v njej upošteva individualni položaj prosilca za zavarovalno, bančno ali drugo finančno storitev.
6. Prednostna obravnava na podlagi starosti ali invalidnosti se lahko dovoli, če je to objektivno utemeljeno z legitimnim ciljem in če so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in potrebna. Prednostna obravnava za zagotovitev enakopravnega vključevanja, integracije ali udeležbe v družbi je lahko v obliki prostega dostopa, znižanih tarif ali prednostnega dostopa in se lahko dovoli v skladu s to direktivo kot utemeljena, ustrezna in nujna obravnava.

8. Ta direktiva ne posega v ukrepe, določene v nacionalni zakonodaji, ki so v demokratični družbi ustrezni in potrebni zaradi vzdrževanja javne varnosti in javnega reda, za preprečevanja kaznivih dejanj, za zaščito mladoletnikov, za varovanje zdravja in zagotavljanje varnosti ter za varstvo temeljnih pravic in svoboščin drugih, kot so zaščitene z Listino o temeljnih pravicah, vključno z zaščito zasebnega in družinskega življenja, pravicami starejših, svobodo veroizpovedi, svobodo združevanja, svobodo izražanja, svobodo tiska ter svobodo obveščanja, svobodo sklepanja pogodb in svobodo gospodarske pobude

Člen 3

Področje uporabe

1. V mejah pristojnosti, dodeljenih Evropski uniji, in v okviru omejitev iz odstavka 2 ter ob doslednem spoštovanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti se prepoved diskriminacije uporablja za vse osebe javnega in zasebnega sektorja, vključno z javnimi organi, v zvezi z:

- (a) dostopom do socialne zaščite, kolikor je povezana s socialno varnostjo, ter do socialne pomoči, socialnih stanovanj in zdravstvenega varstva.

Dostop v okviru te točke vključuje proces iskanja informacij, prijavljanje in registriranje ter dejansko zagotavljanje ukrepov socialne zaščite;

- (b)

- (c) dostopom do izobraževanja.

Dostop v okviru te točke vključuje proces iskanja informacij, prijavljanje in registriranje ter dejanski vpis v izobraževalne dejavnosti in udeležbo v njih;

- (d) dostopom do blaga in storitev, ki so javno dostopni, ter oskrbo z njimi, vključno s stanovanji.

Dostop v okviru te točke vključuje proces iskanja informacij, prijavljanje, registriranje, naročanje, rezerviranje, najemanje in nakupovanje ter dejansko zagotavljanje in uporabo zadevnega blaga in storitev.

2. Ta direktiva se ne uporablja za:

- (a) zadeve, urejene z družinskim pravom, vključno s predpisi o zakonskem stanu in posvojitvi ter reproduktivnimi pravicami, niti za s tem povezane upravičenosti do dajatev iz socialne varnosti, povezanih z zakonskim stanom;
- (b) organizacijo in financiranje sistemov socialne zaščite držav članic, vzpostavitev in upravljanje takih sistemov in sorodnih ureditev, ter vsebino, znesek, izračun in trajanje ugodnosti in storitev ter pogoje za upravičenost do teh ugodnosti in storitev, kot so na primer starostne omejitve za nekatere ugodnosti;
- (c)
- (d) organizacijo in financiranje izobraževalnih sistemov držav članic, vključno z ustanovitvijo in upravljanjem izobraževalnih ustanov, vsebino poučevanja in izobraževalnih dejavnosti, razvijanje učnih načrtov, opredelitev postopkov preverjanja in pogoje za upravičenost, vključno z določanjem pristojbin, pa tudi starostnih omejitev za šole, štipendije ali tečaje, študijsko pomoč in posojila;
- (e) različno obravnavanje na podlagi vere ali prepričanja osebe pri vpisu na izobraževalne ustanove, katerih etika temelji na veri ali prepričanju, v skladu z nacionalno zakonodajo, tradicijo in prakso.
- (f) dostop do blaga in storitev, ki se ponujajo na področju zasebnega in družinskega življenja, ter oskrbo z njimi, vključno s stanovanji, ter transakcije, ki se izvajajo v zvezi s tem.

3.
  - 3a. Ta direktiva ne posega v nacionalne ukrepe, ki dovoljujejo ali prepovedujejo nošenje verskih simbolov, in ne omejuje pristojnosti držav članic na teh področjih.
4. Ta direktiva ne posega v nacionalno zakonodajo, ki zagotavlja laično naravo države, državnih ustanov ali organov ali izobraževanja ali ki zadeva status cerkva in drugih organizacij, ki temeljijo na veri ali prepričanju, in ne omejuje pristojnosti držav članic na teh področjih, kot je priznana s členom 17 Pogodbe o delovanju Evropske unije.
  - 4a. Ta direktiva ne posega v ciljno usmerjene nacionalne ukrepe, ki zagotavljajo nediskriminatorno prednostno obravnavo v zvezi z nekaterimi socialnimi prejemki, kadar in dokler je to potrebno za reševanje demografskega izziva upadanja rodnosti, ki se dokazuje s točnimi podatki, ki izkazujejo tako upadanje rodnosti.
5. Ta direktiva ne zajema različnega obravnavanja na podlagi narodnosti ter ne posega v določbe in pogoje v zvezi z vstopom in prebivanjem državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva na ozemlju držav članic kot tudi ne v katero koli obravnavanje, ki izhaja iz pravnega statusa zadevnih državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva.
  - 5a. Razlike pri obravnavanju, ki so posledica regionalnih ali lokalnih razlik v ravni storitev splošnega pomena, ne pomenijo diskriminacije v smislu te direktive.

Člen 4

Člen 4a

Razumna prilagoditev invalidnim osebam

1. Da bi zagotovili upoštevanje načela enakega obravnavanja invalidnih oseb, se razumna prilagoditev zagotovi na področjih iz člena 3.
2. Za namene odstavka 1 razumna prilagoditev pomeni potrebne in primerne spremembe in prilagoditve, ki ne nalagajo nesorazmernega bremena, kadar so v posameznem primeru potrebne, da se invalidni osebi v okviru področja uporabe te direktive na enaki podlagi kot drugim zagotovi uživanje ali uresničevanje dostopa do ukrepa socialne zaščite, dostopa do izobraževanja ter dostopa do blaga in storitev ter oskrbe z njimi.
3. Pri zagotavljanju stanovanj se v skladu z odstavkoma 1 in 2 od ponudnika ne zahteva, da uvede strukturne spremembe objekta ali jih financira. Ponudnik stanovanj v skladu z nacionalno zakonodajo in prakso take spremembe sprejme, če se financirajo drugače in ne ustvarjajo nesorazmernega bremena.
4. Določbe tega člena ne posegajo v določbe prava Unije, ki urejajo dostopnost ali razumno prilagoditev za določeno blago ali storitve.

5. Pri oceni, ali bi ukrepi, potrebni za skladnost s tem členom, pomenili nesorazmerno breme, je treba upoštevati zlasti:

- (a) velikost, vire, naravo ter čisti prihodek in dobiček nosilca dolžnosti;
- (aa) negativne posledice za invalidno osebo, na katero vpliva dejstvo, da ustrezen in potreben ukrep ni zagotovljen;
- (b) ocenjene stroške ustreznega in potrebnega ukrepa;
- (c) splošno oceno koristi za invalidne osebe, pri čemer se upoštevata pogostost in trajanje uporabe zadevnega blaga in storitev ter pogostost in trajanje razmerja s prodajalcem ali ponudnikom;
- (ca) znesek javnih sredstev, ki je na voljo nosilcu dolžnosti za sprejetje ustreznega in potrebnega ukrepa;
- (d)
- (e) zgodovinsko, kulturno, umetniško ali arhitekturno vrednost zadevne premoženja ali nepremičnine ter
- (f) varnost in izvedljivost zadevnih ukrepov.

Breme ne velja za nesorazmerno, če se v zadostni meri izravna z ukrepi v okviru politike za invalide zadevne države članice.

2.

3.

Člen 5

Pozitivni ukrepi

1. Da bi bila v praksi zagotovljena vsestranska enakost, načelo enakega obravnavanja ne preprečuje državam članicam, da bi ohranile ali sprejele posebne ukrepe, katerih cilj je preprečevati ali kompenzirati za prikrajšanost, povezano z vero ali prepričanjem, invalidnostjo, starostjo ali spolno usmerjenostjo.

Člen 6

Minimalne zahteve

1. Države članice lahko sprejmejo ali ohranijo pravila za zaščito načela enakega obravnavanja, ki so ugodnejša od pravil, določenih s to direktivo.
2. Izvajanje te direktive pod nobenim pogojem ne predstavlja podlage za znižanje ravni zaščite pred diskriminacijo, ki jo na področju, ki ga zajema ta direktiva, država članica že zagotavlja.

POGLAVJE II

PRAVNA SREDSTVA IN IZVRŠBA

Člen 7

Pravno varstvo

1. Države članice zagotovijo, da so vsem osebam, ki menijo, da jim je bila storjena krivica, ker ni bilo uporabljeno načelo enakega obravnavanja, na voljo sodni in/ali upravni postopki, vključno s postopki alternativnega reševanja sporov, če jih države članice štejejo za primerne, za izvrševanje obveznosti iz te direktive, tudi potem, ko se je razmerje, v katerem je domnevno prišlo do diskriminacije, že končalo.
2. Države članice zagotovijo, da se lahko združenja, organizacije ali druge pravne osebe, katerih legitimni interes je v skladu z merili po nacionalni zakonodaji zagotavljati, da se določbe te direktive izpolnjujejo, v imenu ali v podporo tožnika na podlagi njegovega soglasja vključijo v kateri koli sodni in/ali upravni postopek, predviden za izvršbo obveznosti, ki izhajajo iz te direktive.
3. Odstavka 1 in 2 ne vplivata na nacionalne predpise o časovnih omejitvah glede vlaganja pravnih sredstev v zvezi z načelom enakega obravnavanja.
4. Ta določba ne posega v uporabo člena 10 Direktive Sveta (EU) 2024/1499.

Člen 8

Dokazno breme

1. Države članice v skladu s svojimi sodnimi sistemi sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da je, kadar osebe, ki menijo, da jim je bila storjena krivica, ker ni bilo uporabljeno načelo enakega obravnavanja, pred sodiščem ali drugim pristojnim organom oblasti dokažejo dejstva, na podlagi katerih je mogoče domnevati, da je šlo za diskriminacijo, dokazno breme, da prepoved diskriminacije ni bila kršena, naloženo toženi stranki.
2. Odstavek 1 ne preprečuje državam članicam, da sprejmejo za tožeče stranke ugodnejše predpise o dokaznem bremenu.
3. Odstavek 1 se ne uporablja v kazenskih postopkih.
4. Države članice se lahko odločijo, da ne bodo uporabljale odstavka 1 pri postopkih, v katerih sodišče ali drugi pristojni organ razišče dejstva, povezana s posamezno zadevo.
5. Odstavki 1, 2, 3 in 4 tega člena se uporabljajo tudi v vseh pravnih postopkih, začelih v skladu s členom 7(2).

Člen 9

Viktimizacija

Države članice sprejmejo v okviru nacionalnega pravnega sistema ukrepe, ki so potrebni, da zagotovijo, da so posamezniki zaščiteni pred škodljivim ravnanjem ali škodljivimi posledicami, ki bi nastali kot odziv na pritožbo ali na pravni postopek, katerih cilj je upoštevanje načela enakega obravnavanja.

Člen 10
Obveščanje

Države članice zagotovijo, da so osebe, ki jih to zadeva, opozorjene na predpise, sprejete na podlagi te direktive in na že veljavne predpise, na ustrezne načine na celotnem ozemlju.

Člen 11
Dialog z ustreznimi zainteresiranimi stranmi

Pri uveljavljanju načela enakega obravnavanja države članice spodbujajo dialog z ustreznimi zainteresiranimi stranmi, ki imajo v skladu s svojo nacionalno zakonodajo in prakso legitimen interes prispevati k boju proti diskriminaciji na podlagi in na področjih, zajetih s to direktivo.

Člen 12

POGLAVJE III KONČNE DOLOČBE

Člen 13

Skladnost

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi zagotovijo spoštovanje načela enakega obravnavanja na področju uporabe te direktive, zlasti pa, da:

- (a) se odpravijo vsi zakoni in drugi predpisi, ki so v nasprotju z načelom enakega obravnavanja;
- (b) se ali se lahko razveljavijo ali spremenijo vse pogodbene določbe, interna pravila podjetij in pravila, ki urejajo profitna in neprofitna združenja, ki so v nasprotju z načelom enakega obravnavanja.

Člen 14

Kazni

Države članice določijo predpise o kaznih, ki se uporabljajo v primeru kršitve nacionalnih določb, sprejetih na podlagi te direktive, in sprejmejo vse ukrepe, potrebne za zagotovitev njihovega izvajanja. Kazni lahko obsegajo plačilo odškodnine, ki ne sme biti omejena z določitvijo vnaprejšnje zgornje meje, ter morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.

Člen 14a

Enakost spolov

Države članice pri izvajanju te direktive upoštevajo cilj, v skladu s katerim je treba odpraviti neenakosti ter spodbujati enakost med moškimi in ženskami.

Člen 14b
Spremembe direktive 1499/1499/EU
(direktiva sprejeta na podlagi COM/2022/689 final)

Direktiva (EU) 2024/1499 se spremeni:

- (1) v členu 1(1) in (2), členu 4, členu 5(1) in (2), členu 8(1), členu 10(1), členu 15 ter členu 16(2) in (4) se besedilo „direktiv(-e) 79/7/EGS, 2000/43/ES, 2000/78/ES in 2004/113/ES“ nadomesti z besedilom „direktiv(-e) 79/7/EGS, 2000/43/ES, 2000/78/ES, 2004/113/ES in XX/XX (direktiva, sprejeta na podlagi COM/2008/0426 final)“:
- (2) v členu 6(1) se besedilo „člena 4 Direktive 79/7/EGS, člena 2 Direktive 2000/43/ES, člena 2 Direktive 2000/78/ES in člena 4 Direktive 2004/113/ES“ nadomesti z besedilom „člena 4 Direktive 79/7/EGS, člena 2 Direktive 2000/43/ES, člena 2 Direktive 2000/78/ES, člena 4 Direktive 2004/113/ES ali člena 2 Direktive XX/XX (direktiva, sprejeta na podlagi COM/2008/0426 final)“.

Člen 15
Izvajanje

1. Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, do .... [tri leta po sprejetju]. O tem takoj obvestijo Komisijo ter ji predložijo besedilo teh predpisov.

Države članice se v sprejetih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

2. V zvezi s členom 4a so države članice upravičene do podaljšanja obdobja za prenos iz odstavka 1 za največ dve leti. V ta namen uradno obvestijo Komisijo in sporočijo ustrezen datum prenosa do [tri leta po sprejetju].
- 3.
4. Države članice spodbujajo zbiranje podatkov o enakem obravnavanju in nediskriminaciji. Podatki se zbirajo v skladu z nacionalno zakonodajo in prakso ter v skladu z veljavnim pravom Unije, zlasti Uredbo (EU) 2016/679 (splošna uredba o varstvu podatkov).

Člen 16

Poročilo

1. Države članice predložijo Komisiji najpozneje do [štiri leta po datumu iz člena 15(1)], potem pa vsakih pet let vse informacije, ki jih Komisija potrebuje, da lahko za Evropski parlament in Svet pripravi poročilo o uporabi te direktive.
2. V poročilu Komisije so po potrebi upoštevana stališča nacionalnih organov za enakost spolov in stališča zainteresiranih strani, kot tudi Agencije EU za temeljne pravice. V skladu z načelom integriranja enakosti spolov, kot je določeno v členu 8 Pogodbe o delovanju Evropske unije, to poročilo med drugim vsebuje oceno učinkov sprejetih ukrepov na ženske in moške. Glede na prejete informacije vsebuje poročilo, če je potrebno, predloge za spremembe in posodobitve te direktive.

Člen 17
Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati na dan objave v Uradnem listu Evropske unije.

Člen 14b se uporablja od ... [*konec obdobja za prenos te direktive*].

Člen 18
Naslovniki

Ta direktiva je naslovljena na države članice.
